

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ

⇒ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

⇒ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Κων/νος Παναγούλιας
14/11/2015

Η Κρίση στην Ελλάδα

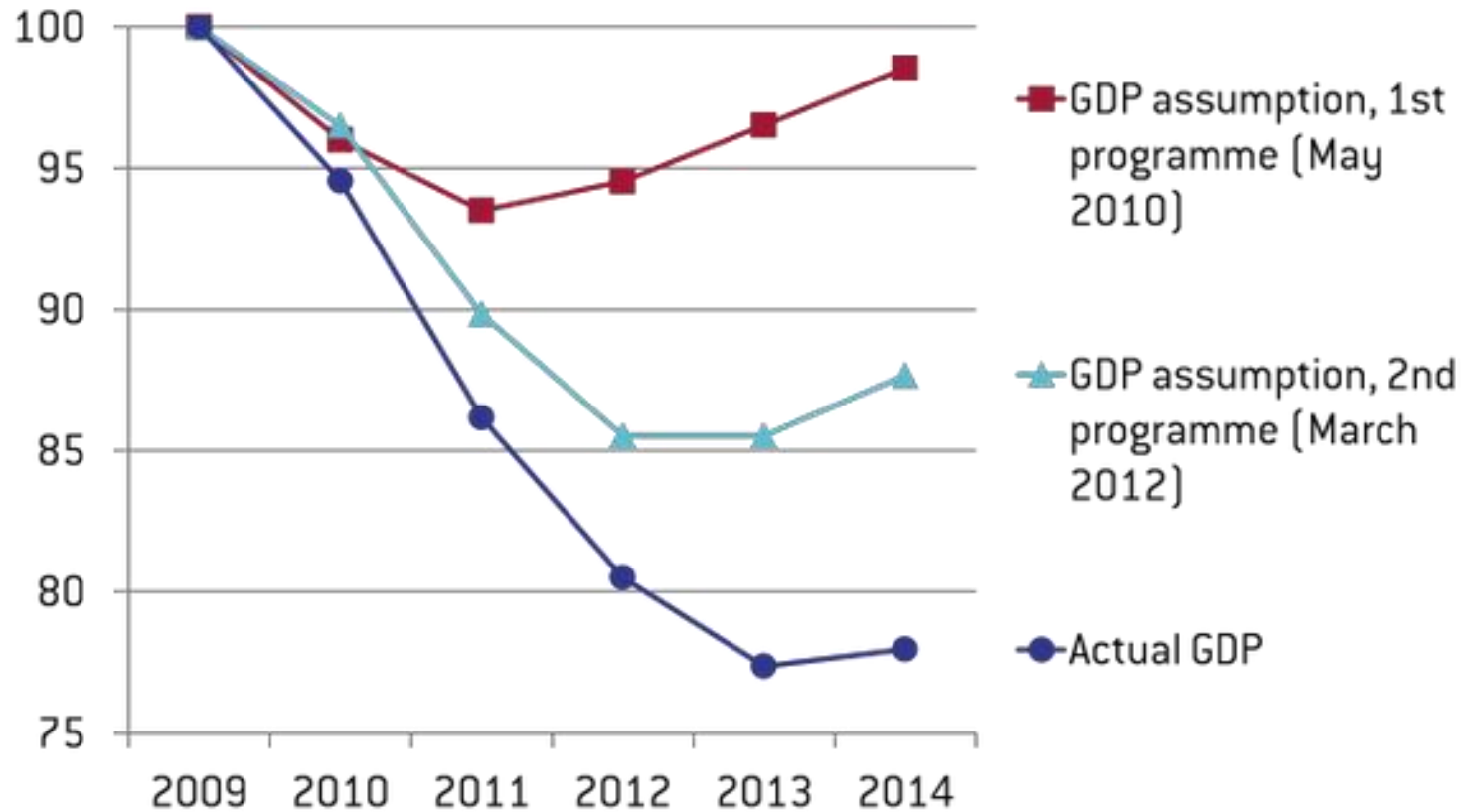
Οικονομία/Κοινωνία

- Μείωση του ΑΕΠ
- Αύξηση της ανεργίας από 9.6% το 2009 σε 25.6% το 2015
- Αύξηση των ατόμων κάτω από τα όρια της φτώχειας (34.6% του γενικού πληθυσμού, στοιχεία ΕΟΠΥΥ)
- Μεγάλος αριθμός ανασφάλιστων
- Υποχρηματοδότηση ΕΟΠΥΥ, Νοσ/μείων κ.ο.κ
- Δραματική μείωση των ασφαλιστικών εισφορών και της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών

Υγεία

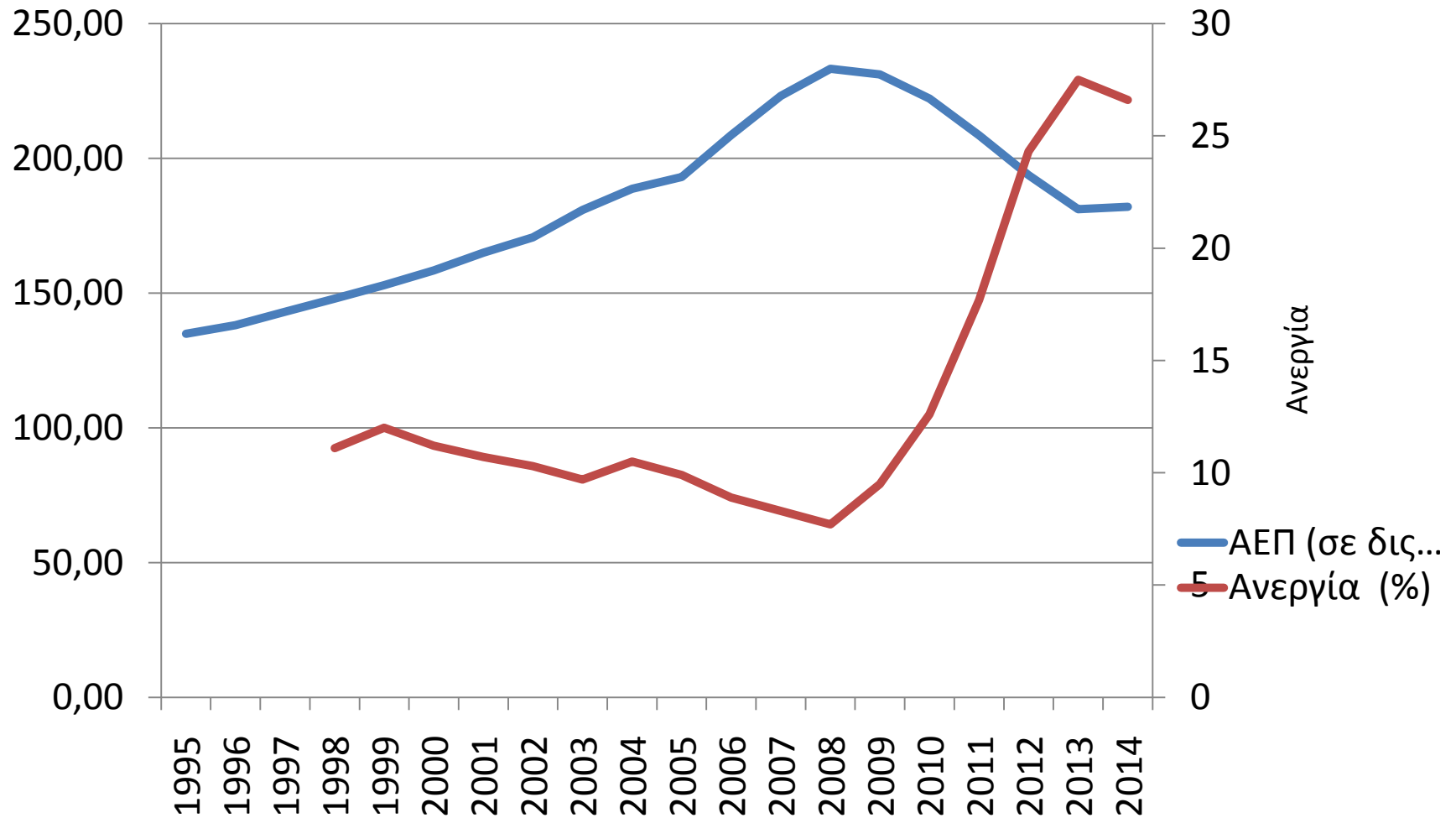
- Εφαρμόστηκαν αποσπασματικά μέτρα δημοσιονομικού κυρίως χαρακτήρα που δημιουργούν σοβαρές παρενέργειες. Η δαπάνη ναι μεν μειώθηκε, αλλά κατέληξε σε ανέφικτους προϋπολογισμούς που οδηγούν σε ελλείψεις φαρμάκων και δυσβάστακτα χaráτσια για τη φαρμακοβιομηχανία.
- Η μείωση της δαπάνης ήρθε κατά κύριο λόγο από μειώσεις τιμών (πολλές φορές οριζόντιες) και λιγότερο από διαρθρωτικά μέτρα μόνιμου χαρακτήρα που αφορούν την προσφορά και τη ζήτηση.
- Αντίστοιχα στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι παρεμβάσεις στο φάρμακο γίνονται περίπου 50% μέσω τιμών και 50% μέσω διαρθρωτικών μέτρων.

Το ΑΕΠ σημείωσε πολύ μεγαλύτερη πτώση απ' ότι είχε προβλεφθεί στα Προγράμματα Δημοσιονομικής Προσαρμογής

Source: Programme documents, AMECO database May 2015, Bruegel, 2009 GR GDP at 239.2bil, 2014 GR GDP 186.5bil

Η εξέλιξη του ΑΕΠ και της Ανεργίας, Ελλάδα 1995-2014

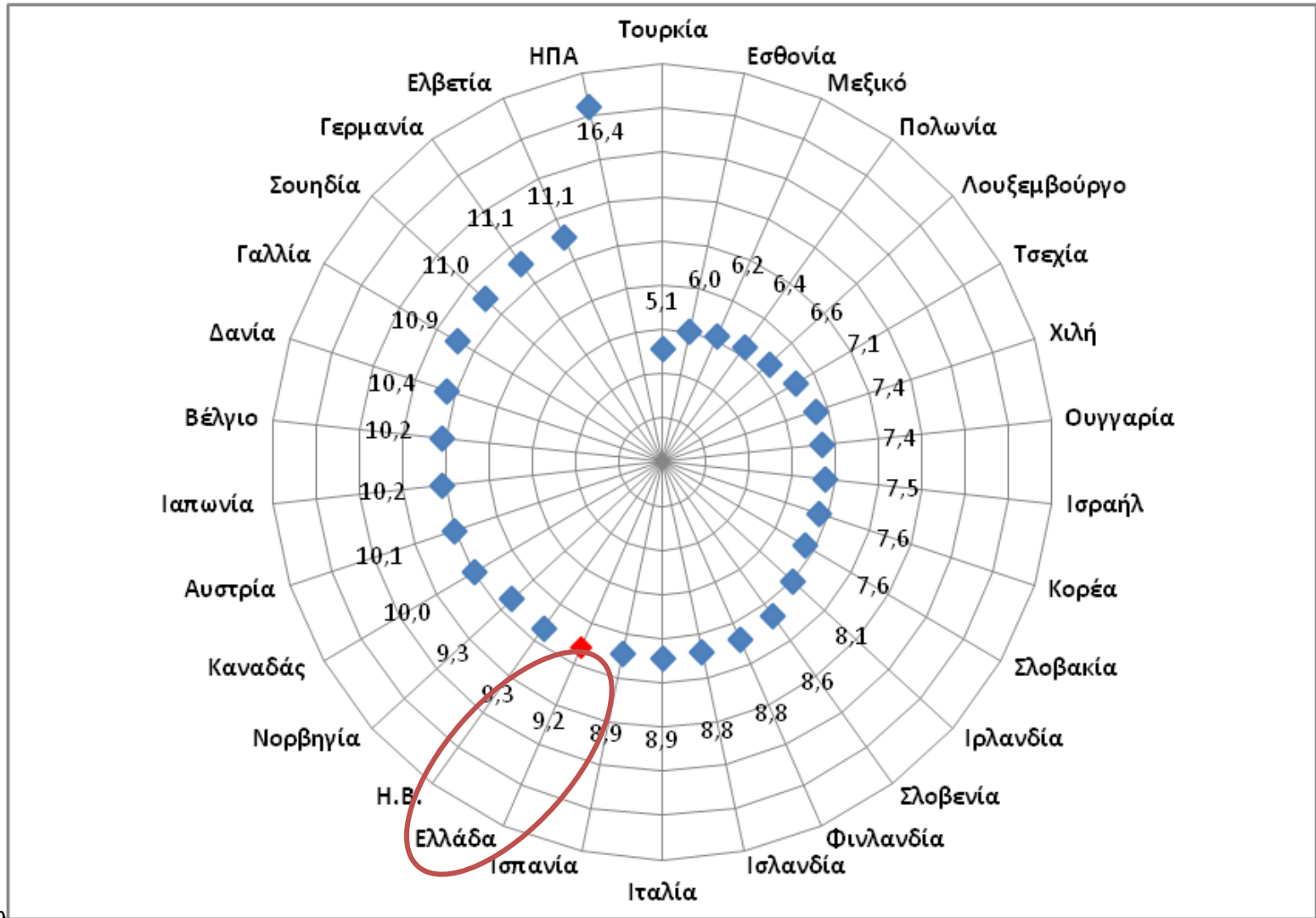

Φαρμακευτική Δαπάνη

Επένδυση στην Υγεία

Επένδυση στην Οικονομία

Δαπάνη υγείας ως ποσοστό του ΑΕΠ σε χώρες του ΟΟΣΑ (2013)

Πηγή: OECD (Ιούλιος 2015)

Ισπανία : 2012

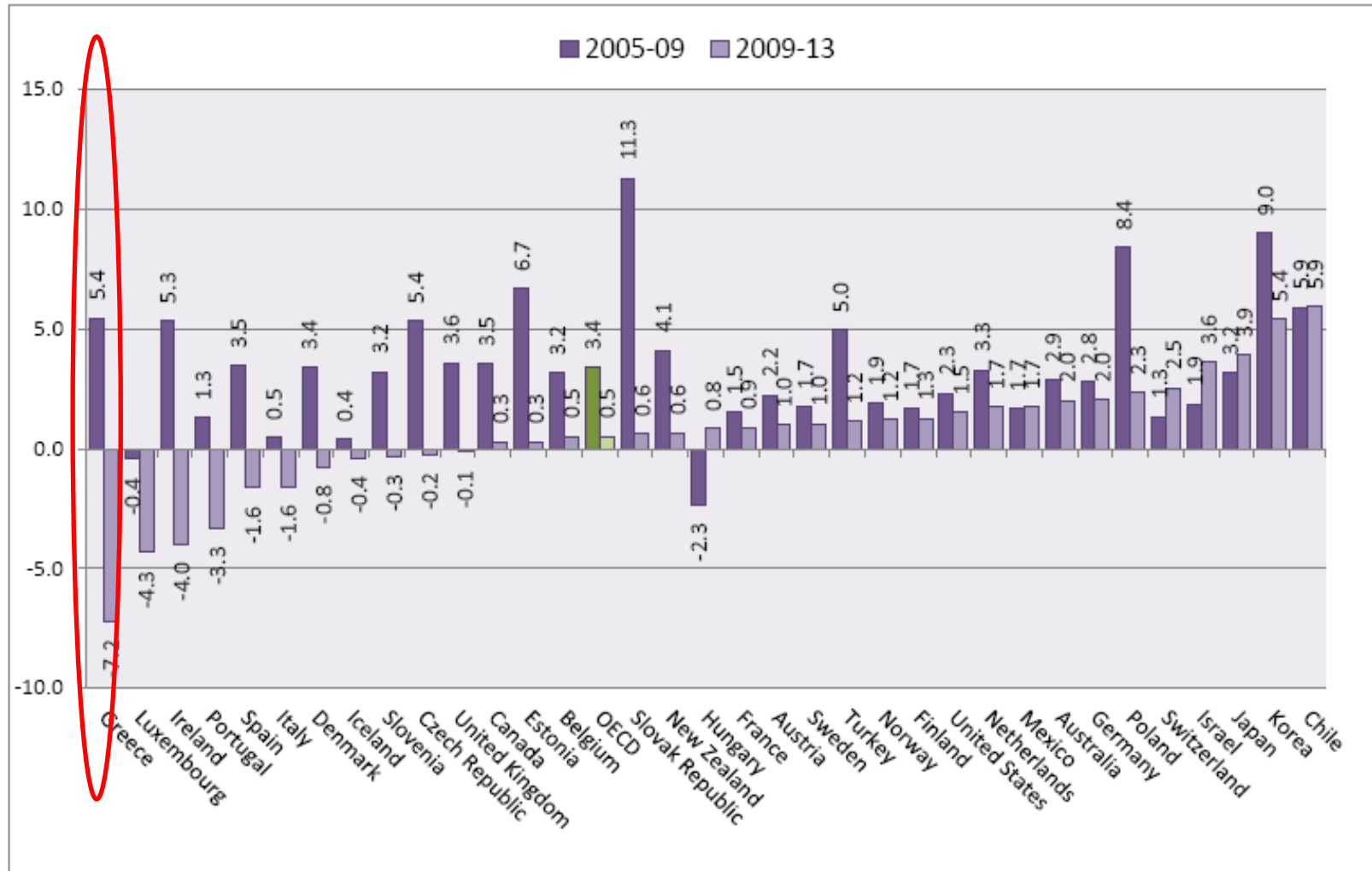
Λουξεμβούργο : εκτίμηση 2012

Ισραήλ, Νορβηγία : εκτίμηση 2013

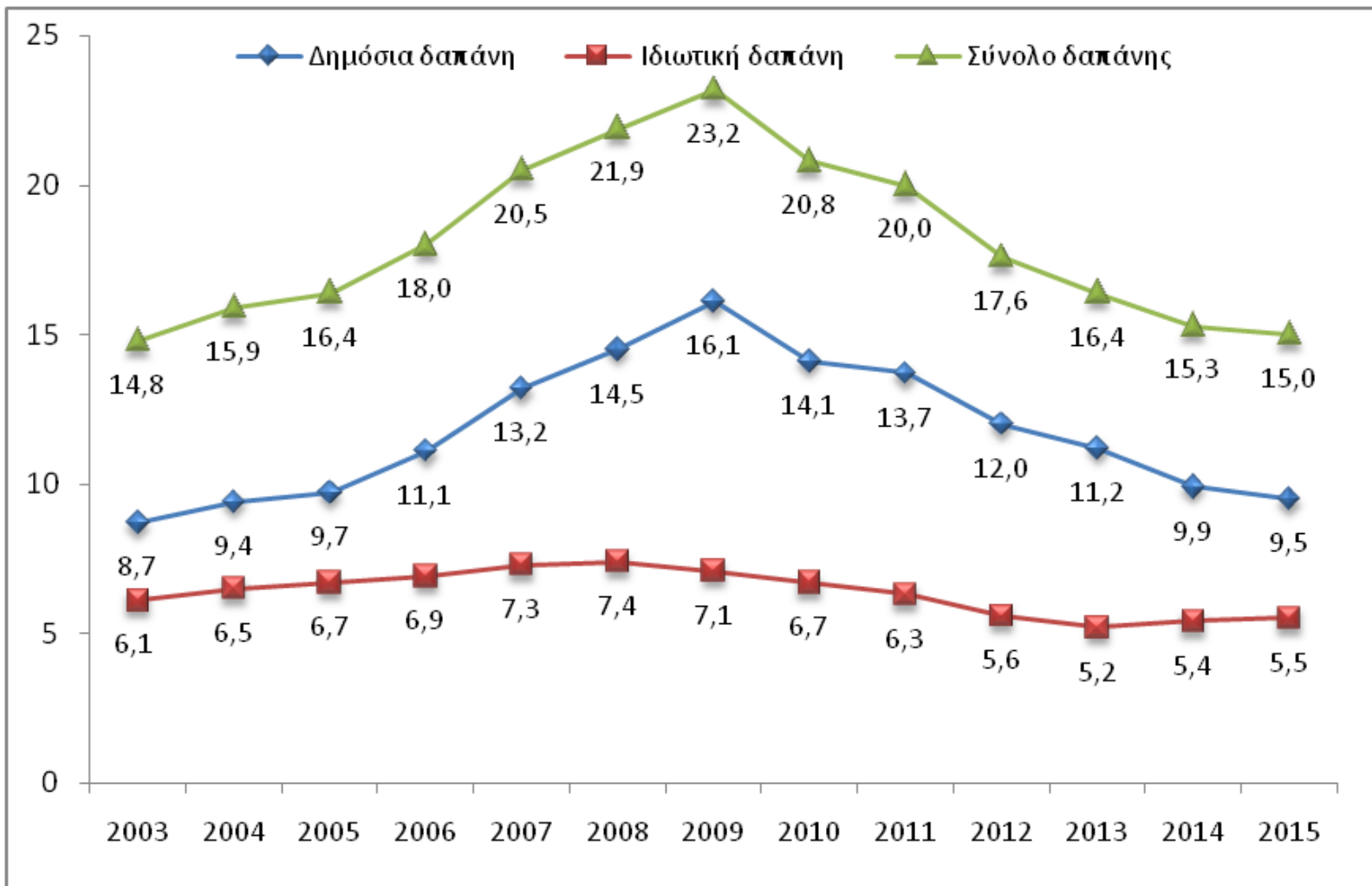
Σλοβενία, Φινλανδία, Ισλανδία, Καναδάς, Ιαπωνία, Γερμανία, Ελβετία : εκτίμηση 2014

Μέσο ετήσιος ρυθμός αύξησης των κατά κεφαλήν δαπανών υγείας, Χώρες ΟΟΣΑ, 2005-2013

Η Ελλάδα παρουσιάζει τη μεγαλύτερη πτώση

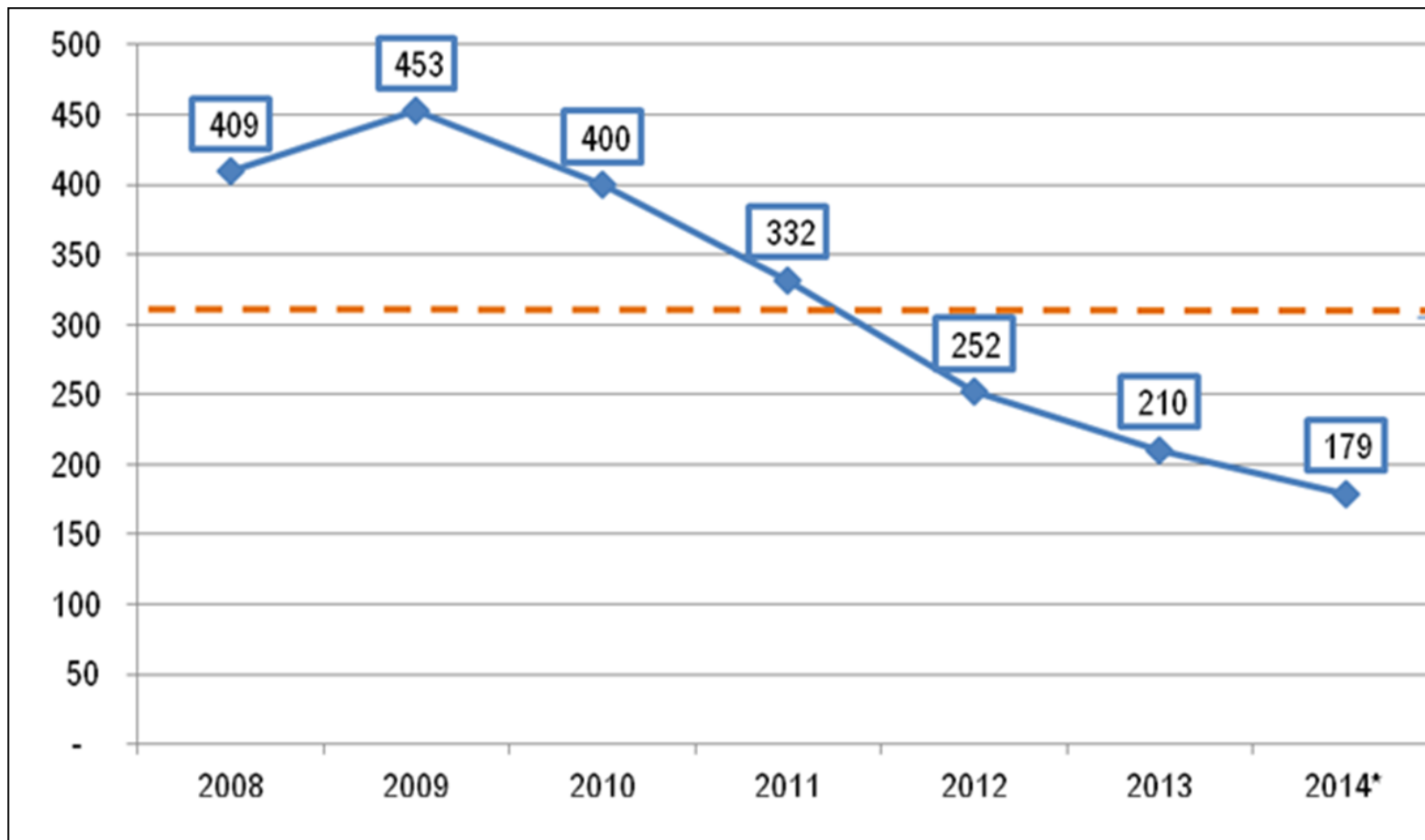
Εξέλιξη της δαπάνης υγείας στην Ελλάδα (2003-2015, δισ. ευρώ)

Αύξηση της ιδιωτικής δαπάνης σε συνδυασμό με τη μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος και της αγοραστικής δύναμης → απειλή για την πρόσβαση ασθενών???

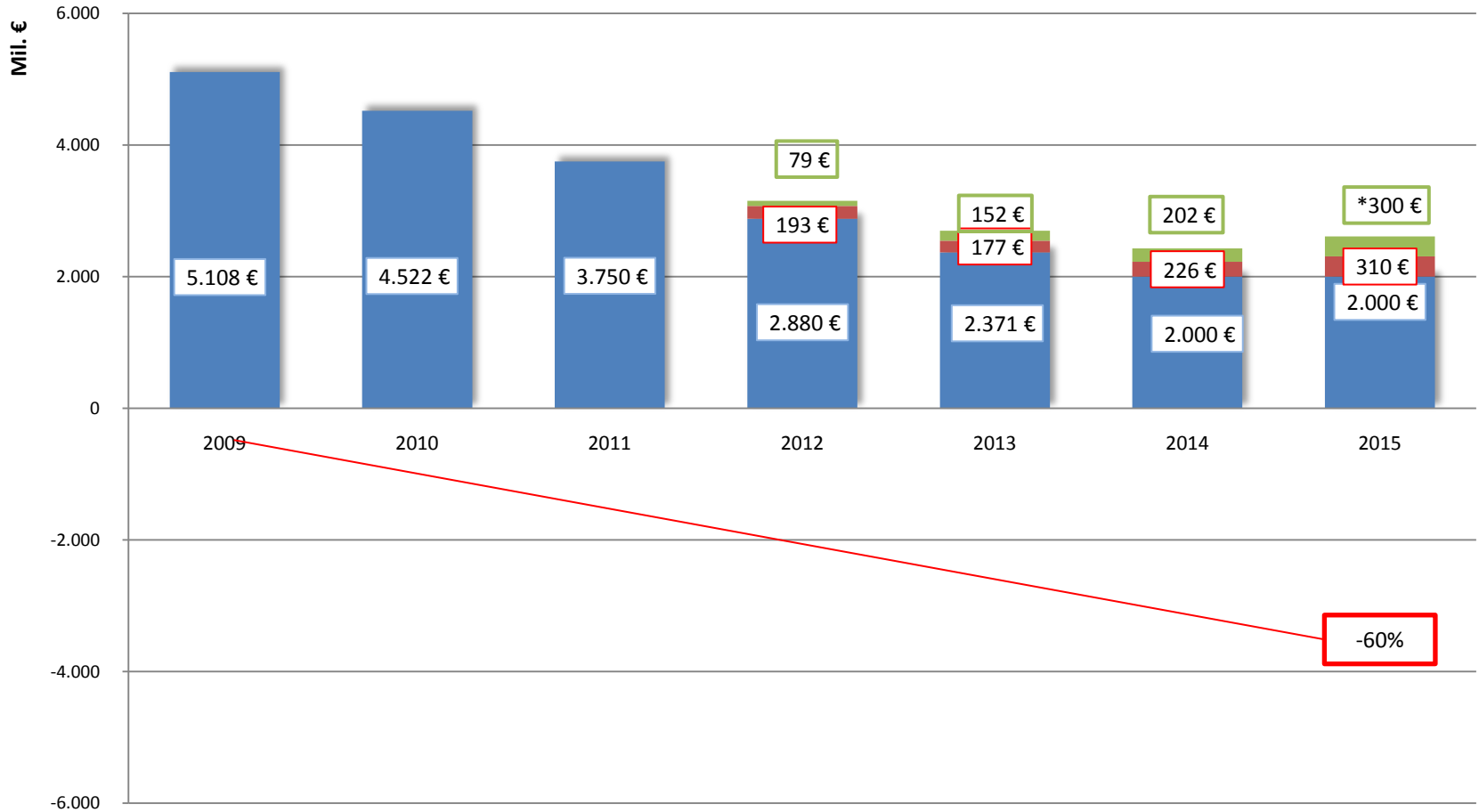
Δημόσια Κατά Κεφαλήν Φαρμακευτική Δαπάνη στην Ελλάδα 2008-2014

Πηγή: Σύστημα Λογαριασμών Υγείας 2009-2011, ΕΟΠΥΥ 2012, Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2014 για τα έτη 2013-2014 (κατ' εκτίμηση).

Εξέλιξη της φαρμακευτικής δαπάνης 2009-2015

Συνεχής η μείωση του προϋπολογισμού για το φάρμακο, ενώ οι ανάγκες του πληθυσμού συνεχώς αυξάνονται

23/11/2015

■ Καθαρή Δημόσια Φαρμακευτική δαπάνη ■ Rebates ■ Clawback

*Estimates

Φαρμακευτική Δαπάνη

Επένδυση στην Υγεία

Επένδυση στην Οικονομία

Επενδύοντας στην Υγεία (Ευρώπη 2020)

Επένδυση σε ένα
Βιώσιμο, Καινοτόμο
και
μεταρρυθμισμένο
Σύστημα Υγείας, το
οποίο θα μειώνει τις
κοινωνικές
ανισότητες

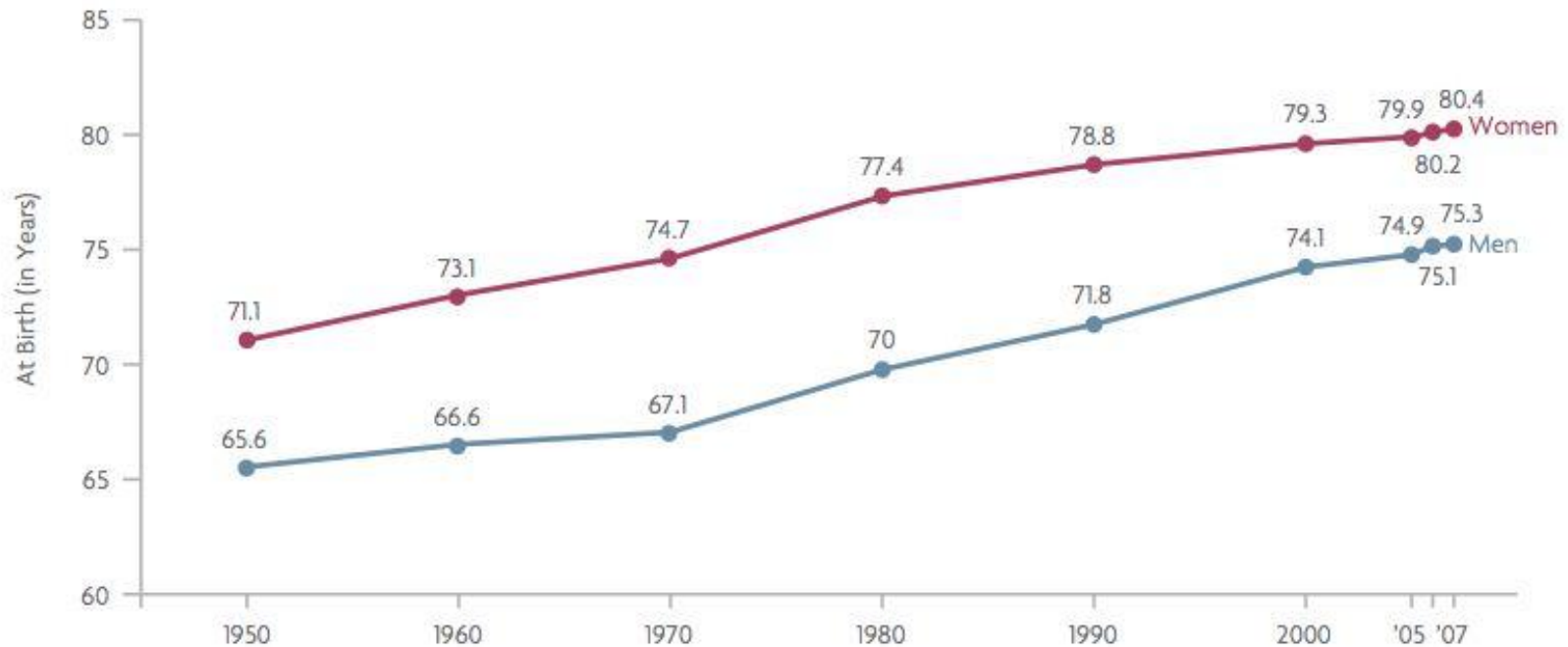
Οι δομικές
μεταρρυθμίσεις
πρέπει να επιτρέπουν
την προώθηση μιας
οικονομικά
αποδοτικής
καινοτομίας,
βελτιώνοντας την
πρόσβαση των
ασθενών σε
καινοτόμες
θεραπείες.

Η Δημοσιονομική
εξυγίανση και οι
Δομικές
Μεταρρυθμίσεις ενός
συστήματος Υγείας
πρέπει να
πραγματοποιούνται
συγχρόνως
προκειμένου να
διασφαλίζουν την
αποτελεσματικότητα,
την **καθολική**
πρόσβαση και την
ποιότητα των
υπηρεσιών υγείας.

Η προστιθέμενη αξία της καινοτομίας στις επιδημιολογικές αλλαγές

- Ένας από τους στόχους του «Health 2020» είναι η μείωση των ποσοστών πρόωρης θνησιμότητας από καρδιαγγειακές ασθένειες, καρκίνο και παθήσεις του αναπνευστικού κατά 1.5% ετησίως μέχρι το 2020 (*WHO, The European health report 2015, Targets and beyond reaching new frontiers in evidence*)
- Ο θάνατος από καρδιαγγειακά νοσήματα αποτελεί την βασική αιτία θανάτου στην Ευρώπη (πάνω από 4εκατ. θάνατοι ετησίως) (*Nicols M. et al., Cardiovascular disease in Europe 2014: epidemiological update, European Heart Journal 2014*)
- Οι χρόνιες παθήσεις ευθύνονται για το 86% των θανάτων, ενώ δαπανούν το 70-80% των ετήσιων προϋπολογισμών για την υγεία (~ €700 δις) (*The 2012 Ageing Report: Economic and budgetary projections for the 27EU Member States (2010-2060*)
- Τα τελευταία χρόνια χάρη στα καινοτόμα φάρμακα έχει σημειωθεί τεράστια πρόοδος:
  - Πχ τα τελευταία χρόνια το ποσοστό θανάτου από HIV/AIDS έχει μειωθεί κατά 83%, ενώ η επιτυχία των νέων θεραπειών για την Ηπατίτιδα C αγγίζει το 90%
- Η ύπαρξη της φαρμακευτικής καινοτομίας συμβάλει στην:
  - ✓ αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης
  - ✓ βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών
  - ✓ παραγωγικότητα της εργασίας

Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής λόγω της ανάπτυξης νέων φαρμάκων, ΗΠΑ, 1950-2007

Source: Centers for disease Control and Prevention//www.cdc.gov

Τα νέα φάρμακα διατηρούν τον ασθενή περισσότερο υγιή, το υγιές εργατικό δυναμικό συμβάλλει στην Οικονομία, το κόστος για την υγεία μπορεί να μειωθεί και η πρόσβαση βελτιώνεται

Φαρμακευτική Δαπάνη

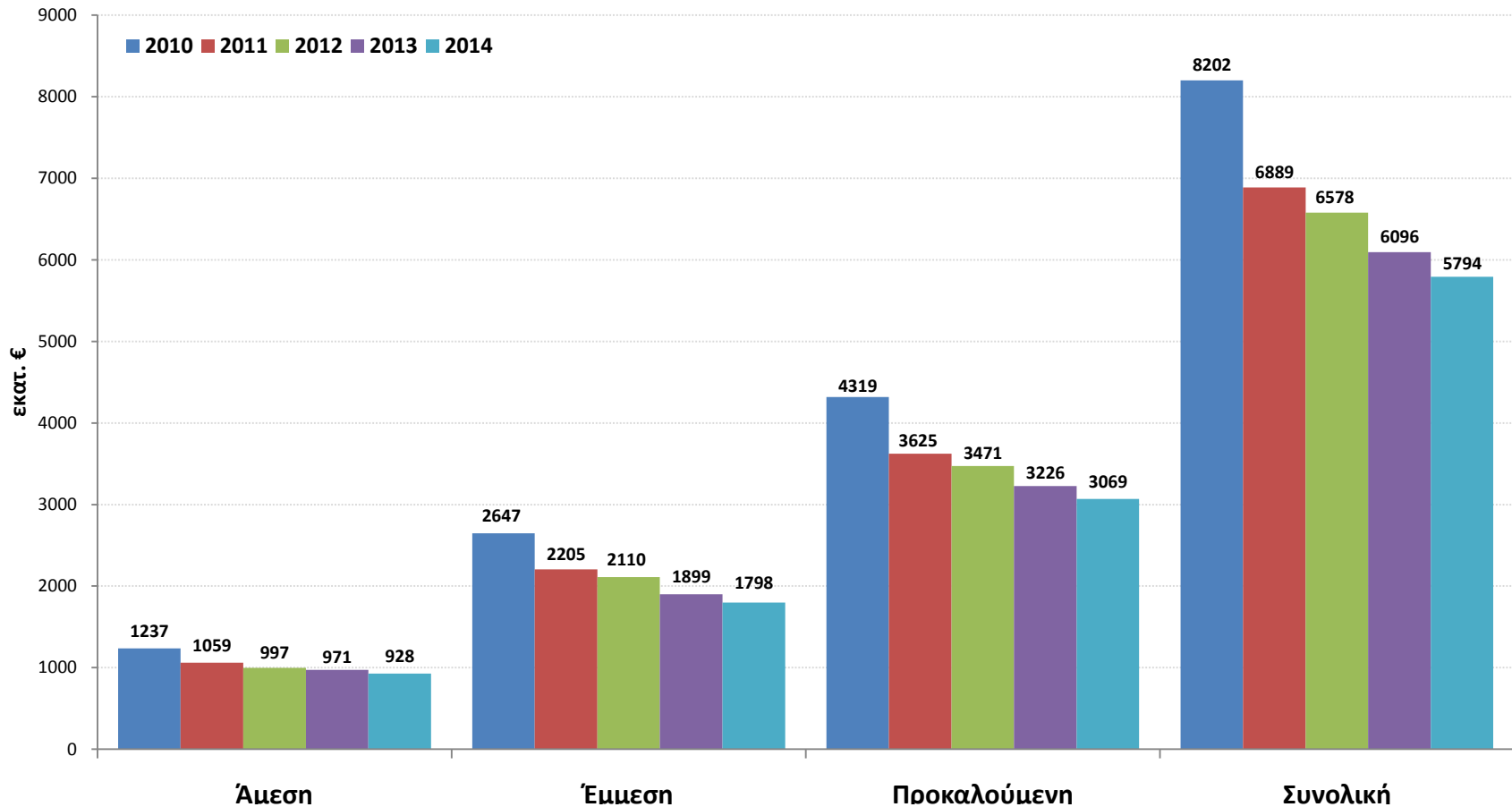
Επένδυση στην Υγεία

Επένδυση στην Οικονομία

Η επίδραση της παραγωγής και διάθεσης φαρμακευτικών προϊόντων στην εγχώρια οικονομία υποχώρησε την περίοδο 2010-2014

Επίδραση στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία, 2010-2014

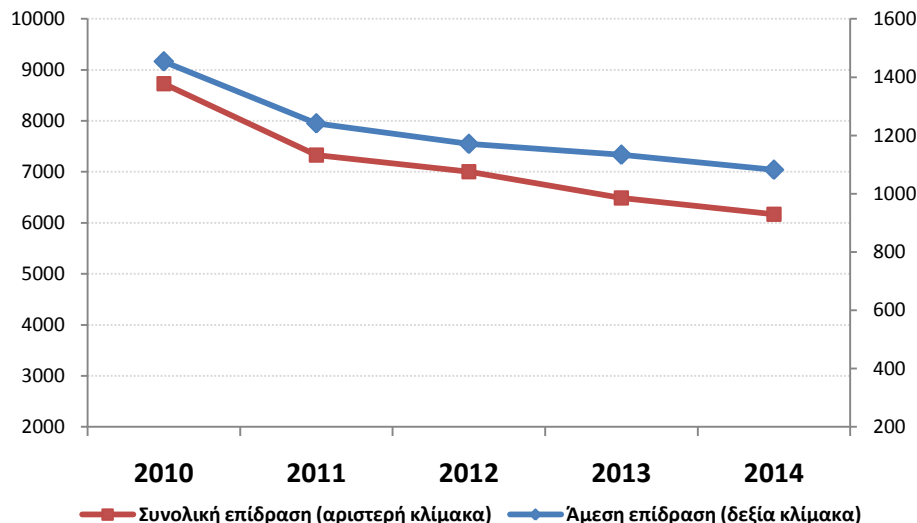
➤ Η κάμψη της δραστηριότητας στον κλάδο παραγωγής φαρμάκου και η μείωση των πωλήσεων από φαρμακαποθήκες και φαρμακεία είχε ως συνέπεια τη μείωση της συνεισφοράς του κλάδου (σε απόλυτους όρους) στην εγχώρια οικονομία για την χρονική περίοδο 2010-2014.

Η μείωση της άμεσης επίδρασης επηρεάζει αρνητικά τις έμμεσες και προκαλούμενες επιδράσεις

Άμεση και προκαλούμενη επίδραση στο ΑΕΠ, (εκατ. €)

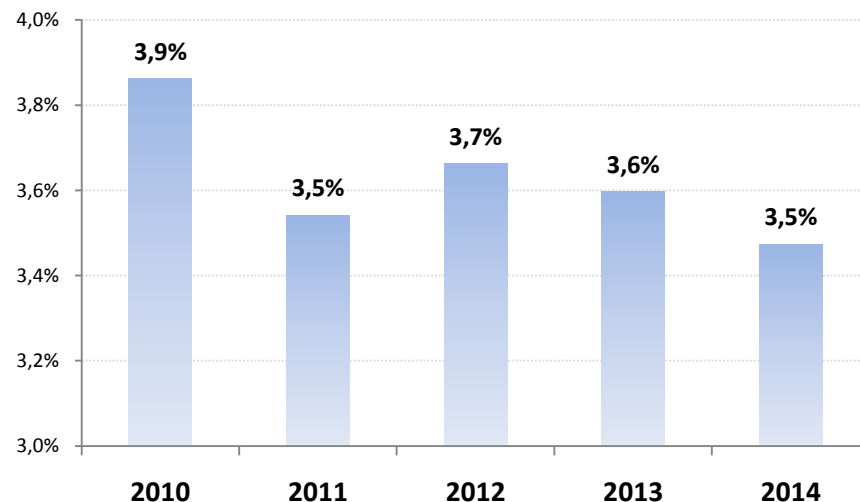

➤ Σε όρους ΑΕΠ, η άμεση επίδραση το 2014 εκτιμάται σε €1,1 δισεκ., έχοντας υποχωρήσει κατά €371 εκατ. σε σχέση με το αντίστοιχο επίπεδο του 2010.

➤ Λαμβάνοντας υπόψη τις έμμεσες και προκαλούμενες επιδράσεις η συνολική επίδραση του κλάδου εκτιμάται στα €6,2 δισεκ. το 2014 από €8,7 δισεκ. το 2010.

➤ Ως ποσοστό, ωστόσο, του συνολικού ΑΕΠ της χώρας, η επίδραση του κλάδου εμφανίζει μικρή διαφοροποίηση (3,5% το 2014 από 3,9% για το 2010).

Επίδραση στο ΑΕΠ ως % του συνόλου της χώρας

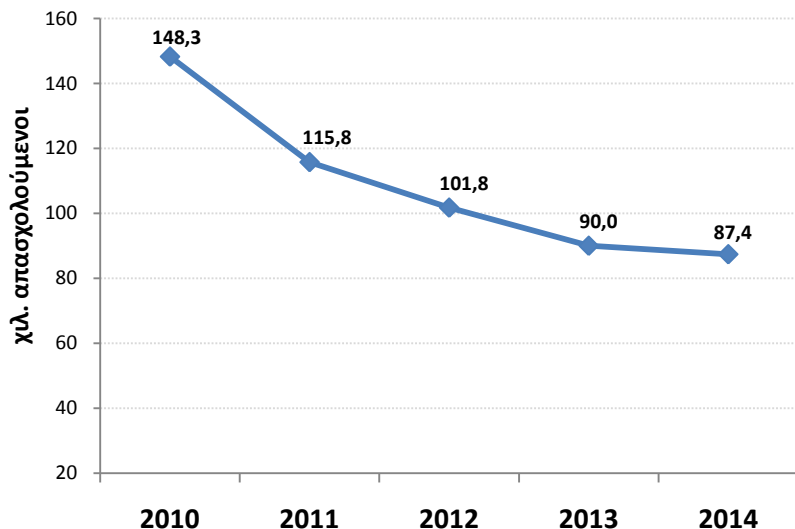
Η απασχόληση στον κλάδο εμφανίζει σταθεροποιητικές τάσεις

- Η (άμεση) απασχόληση στον κλάδο παραγωγής και εμπορίας φαρμάκου στην Ελλάδα το 2014 διαμορφώθηκε στις 26,1 χιλ. θέσεις εργασίας,
  - Το επίπεδο αυτό απασχόλησης είναι μικρότερο κατά 3,2 χιλ. ή -11% σε σχέση με το αντίστοιχο του 2010.
  - Εμφανίζει όμως μικρή διαφοροποίηση από το 2011 και έπειτα.

Η μείωση στην απασχόληση είναι έντονη εάν συμπεριληφθούν οι έμμεσες και οι προκαλούμενες επιδράσεις

Συνολική επίδραση στην απασχόληση

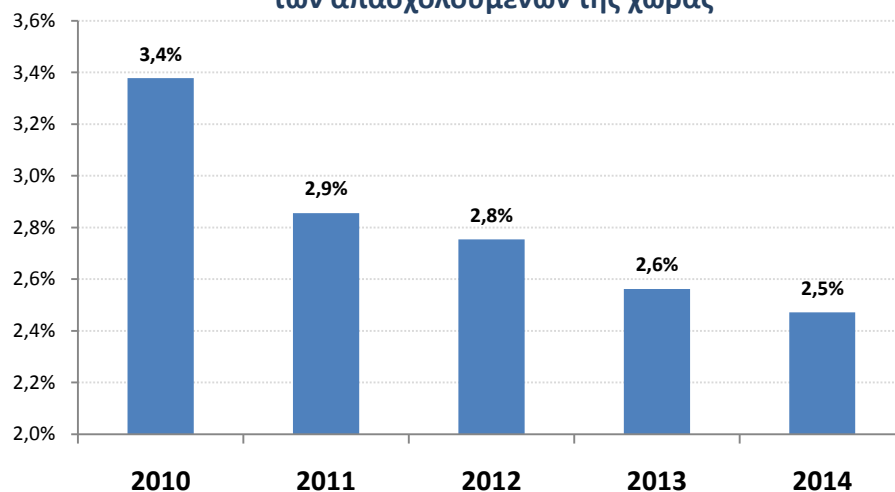

➤ Η συνολική επίδραση του κλάδου στην απασχόληση υποχώρησε το 2014 στις 87 περίπου χιλ. θέσεις εργασίας από 148 χιλ. το 2010 (μείωση κατά 60,9 χιλ. απασχολούμενους ή -41%).

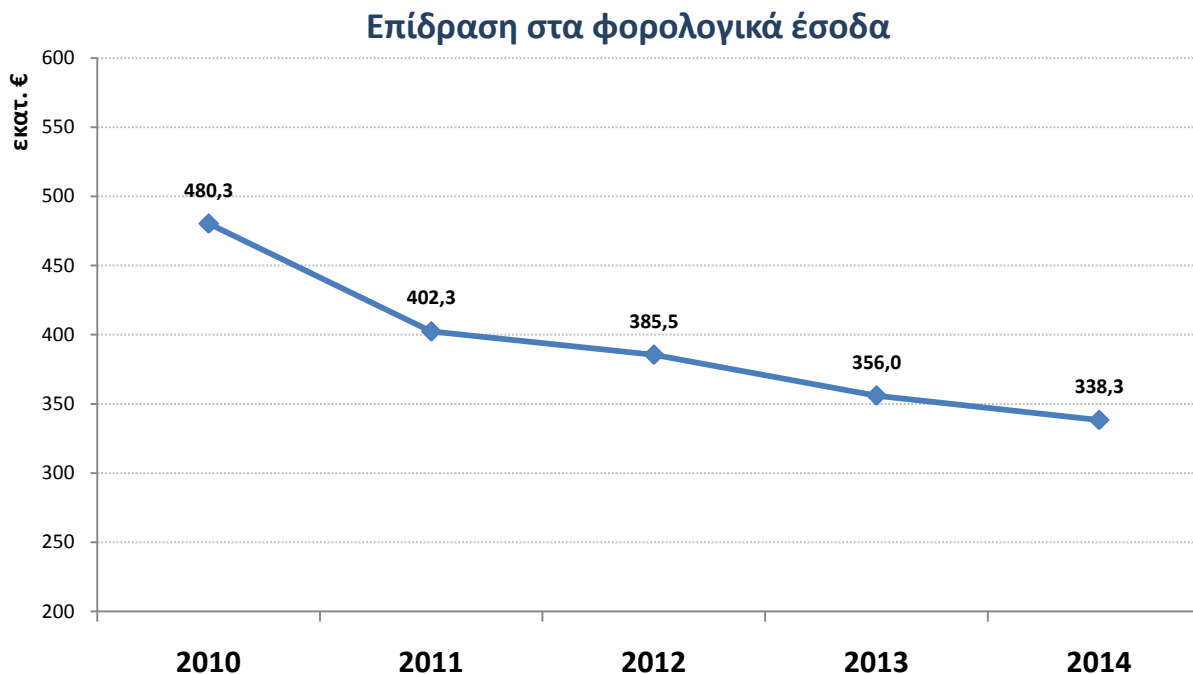
➤ Έτσι, αν και ο κλάδος του φαρμάκου καταφέρνει να διατηρήσει τις θέσεις εργασίας που προσφέρει, η μειωμένη δραστηριότητα επηρεάζει την εργασία στους κλάδους-προμηθευτές και σε εκείνους που επηρεάζονται ευρύτερα από την κατανάλωση.

➤ Στο σύνολο των απασχολούμενων της χώρας η συνολική επίδραση από την παραγωγή και την εμπορία φαρμακευτικών προϊόντων υποχώρησε στο 2,5% το 2014 από 3,4% το 2010.

Επίδραση στην απασχόληση ως ποσοστό στο σύνολο των απασχολούμενων της χώρας

Αρνητικά επηρεάστηκαν και τα φορολογικά έσοδα για το δημόσιο

➤ Τα συνολικά φορολογικά έσοδα, λαμβάνοντας υπόψη τη διάχυση της ζήτησης για τα προϊόντα του κλάδου στο σύνολο της εγχώριας οικονομίας, ήταν το 2014 χαμηλότερα κατά €142 εκατ. σε σχέση με το αντίστοιχο επίπεδο του 2010.

Σε όρους πολλαπλασιαστών

Μερικός πολλαπλασιαστής	2010	2011	2012	2013	2014
Προστιθέμενη Αξία	3,14	3,08	3,12	2,95	2,94
ΑΕΠ	2,90	2,86	2,88	2,75	2,74
Απασχόληση	2,05	1,80	1,59	1,85	1,95
Φορολογικά έσοδα	1,60	1,60	1,60	1,58	1,58

Συνολικός πολλαπλασιαστής	2010	2011	2012	2013	2014
Προστιθέμενη Αξία	6,63	6,50	6,60	6,28	6,25
ΑΕΠ	6,01	5,90	5,98	5,72	5,70
Απασχόληση	5,06	4,44	3,87	3,50	3,35
Φορολογικά έσοδα	2,22	2,21	2,21	2,19	2,19

➤ Οι μερικοί πολλαπλασιαστές (που ενσωματώνουν μόνο τις έμμεσες επιδράσεις) εμφανίζουν μικρή διαφοροποίηση κατά την περίοδο 2010-2014 στα εξεταζόμενα μεγέθη

○ Για παράδειγμα, κάθε αύξηση της προστιθέμενης αξίας στον κλάδο οδήγησε σε αύξηση της συνολικής προστιθέμενης αξίας στην ελληνική οικονομία κατά περίπου 3 ευρώ την περίοδο 2010-2014.

➤ Στους συνολικούς πολλαπλασιαστές (οι οποίοι αποτυπώνουν το αποτέλεσμα από τον συνδυασμό έμμεσων και προκαλούμενων επιδράσεων) πιο χαρακτηριστική είναι η μείωση σε όρους απασχόλησης

○ Στην περίπτωση αυτή από πενταπλάσιος της άμεσης επίδρασης το 2010, ο σχετικός πολλαπλασιαστής υποχώρησε στο 3,3 το 2014, γεγονός που υποδεικνύει την υποχώρηση της επίδρασης του κλάδου στην αγορά εργασίας.